

Debreceni Ítéltábla

Pf.I.20.421/2025/6. szám

A Debreceni Ítéltábla a dr. Kovács Edit ügyvéd (cím) által képviselt I. rendű felperes neve (cím) I. rendű, II. rendű felperes neve (cím) II. rendű, az elsőfokú ítélet meghozatalát követően elhunyt III. rendű felperes neve (cím) III. rendű és IV. rendű felperes neve (cím) IV. rendű felpereseknek – a Havasi és Karczub Ügyvédi Iroda (cím, ügyintéző: dr. Havasi Karolin ügyvéd) által képviselt alperes neve (cím) alperessel szemben kártérítés és sérelemdíj megfizetése iránt indított, a néhai III. rendű felperes vonatkozásában 2025. augusztus 9-én félbeszakadt perében a Debreceni Törvényszék 32.P.21.301/2023/70. számú ítélete ellen az I. rendű felperes részéről 72. és az alperes részéről 74. sorszám alatt előterjesztett fellebbezések folytán meghozta a következő

r é s z í t é l e t e t:

Az ítéltábla az elsőfokú ítéletnek a kizárólag az I., II. és IV. rendű felperesek kereseteivel összefüggő részének nem fellebbezett rendelkezéseit nem érinti, a fellebbezett részét részben megváltoztatja:

- az alperest az I. rendű felperessel szemben 11 903 137 (tizenegymillió-kilencszázháromezer-százharminchét) forint és kamatai megfizetésére kötelező rendelkezését leszállítja 10 367 137 (tízmillió-háromszázhatvanhétezer-százharminchét) forint tőkére, és abból 10 000 000 (tízmillió) forintnak a 2022. november 26-tól számított kamataira,
- az alperes által a kizárólag az I. rendű felperes részére fizetendő perköltség összegét leszállítja 290 128 (kétszázkilencvenezer-százhuszonnyolc) forintra; egyebekben helybenhagyja.

Kötelezi az I. rendű felperest, hogy fizessen meg az alperesnek 15 napon belül 48 768 (negyvennyolcezer-hétszázhatvannyolc) forint másodfokú perköltséget.

Kötelezi az I. rendű felperest, hogy 272 280 (kétszázhetvenkétezer-kétszáznyolcvan) forint, az alperest, hogy 317 100 (háromszáztizenhétezer-száz) forint meg nem fizetett fellebbezési illetéket fizessenek meg a Nemzeti Adó- és Vámhivatal 10032000-01070044-09060018 számú illetékbevételei számlája javára legkésőbb e részítelet meghozatalától számított 60 (hatvan) napon belül, amelynek során az illetékfizetési kötelezettséget tartalmazó jogerős határozatot hozó bíróság megnevezését, a bírósági ügyszámot, valamint a fizetésre kötelezett adóazonosító számát közleményként fel kell tüntetni.

E részítelet ellen nincs helye fellebbezésnek.

I n d o k o l á s

[1] Az elsőfokú bíróság által megállapított, a másodfokú eljárás szempontjából jelentőséggel bíró tényállás szerint néhai B.-né Sz. A. (a továbbiakban: a néhai), az I. rendű felperes házastársa, a II. rendű felperes édesanyja, a III. és IV. rendű felperesek gyermeke 2022. november 26-án hunyt el közlekedési balesetben, amelyet az alperesnél biztosított gépjárművel okoztak. A káresemény során a néhai holttestéből kiemelt 38 hetes magzat is elhunyt.

[2] A káresemény során a néhaival együtt utazó I. rendű felperes a fejtető hámosorolások séreléseit, jobb oldali tüdőzúdosást, és mindkét oldali térdtájék felszínes hámosorolások séreléseit szenvedte el: a fejtető és a térdtájék hámosorolások séreléseinek gyógytartam négy nap, a jobb tüdő zúdosásáé két hét volt, a sérelései maradandó károsodás nélkül gyógyultak. A káresemény során szintén jelen volt II. rendű felperes jobb oldali szemtájéki zúdosást, és súlyos, életveszélyes sérelést, koponyaalapi törést szenvedett el: a jobb oldali szemtájék zúdosásának gyógytartama négy nap, a koponyaalapi törés gyógytartam hat hét volt, hétnapos kórházi ellátásra, azt követően négy hétig fizikai kíméletre szorult.

[3] Emellett a felperesek nem vagyoni károsodást szenvedtek el a néhai elvesztése miatt is, ezért az alperes a pert megelőzően megfizetett az I. rendű felperesnek 5 000 000 Ft, a II. rendű felperesnek 4 500 000 Ft, a III. és IV. rendű felpereseknek személyenként 2 500 000 Ft sérelemdíjat.

[4] Az I. rendű felperes a néhai részére készítettett síremlékért 2 036 000 Ft vállalkozói díjat fizetett meg, amelyből az alperes a pert megelőzően 1 000 000 Ft-ot megtérített.

[5] Az alperes 2023. július 1. napjától kezdődően háztartási kisegítő költsége címén havi 25 000 Ft, gyermekgondozási járadék címén (a II. rendű felperes vonatkozásában, annak 16 éves koráig) havi 25 000 Ft járadékot folyósít az I. rendű felperesnek.

[6] Az I. rendű felperes a keresetében kérte az alperes kötelezését sérelemdíj címén 10 500 000 Ft (9 000 000 Ft hozzátartozói sérelemdíj + 1 500 000 Ft saját baleseti sérelései miatt járó sérelemdíj), és annak, valamint az alperes által már megfizetett 5 000 000 Ft kamatai, kártérítés címén 1 036 000 Ft (sírkő készítése) és kamatai, háztartási kisegítő járadéka címén a 2022. november 26. és 2023. szeptember 30. napjai közötti időszakra 1 311 544 Ft lejárt járadék és kamatai, 2023. október 1. napjától véghatáridő nélkül havi 136 875 Ft, gyermekgondozási járadék címén a 2022. december 2. és 2023. szeptember 30. napjai közötti időszakra 2 850 000 Ft lejárt járadék és kamatai, 2023. október 1. napjától 2027. december 19. napjáig havi 292 500 Ft, 2027. december 20. napjától 2035. december 19. napjáig havi 146 250 Ft, sírgondozási járadék címén 2023. december 1. napjától véghatáridő nélkül havi 3000 Ft megfizetésére.

[7] A II. rendű felperes a keresetében kérte az alperes kötelezését 12 000 000 Ft sérelemdíj (9 500 000 Ft hozzátartozói sérelemdíj + 2 500 000 Ft saját baleseti sérelései miatt járó sérelemdíj) és annak, valamint a már megfizetett 4 500 000 Ft kamatai megfizetésére kötelezni.

[8] A III. és IV. rendű felperesek a kereseteikben kérték az alperes kötelezését személyenként 3 500 000 Ft sérelemdíj és annak, valamint a már személyenként megfizetett 2 500 000 Ft kamatai megfizetésére.

[9] Hivatkozásaik szerint valamennyien az alperesi kompenzációt meghaladó nem vagyoni károsodást szenvedtek el a néhai halála miatt, emellett az I. és II. rendű felperesek a baleseti sérüléseik miatt további károsodást is. Az I. rendű felperes hivatkozása szerint továbbá a néhai háztartásból és gyermekgondozásból történt kiesése, valamint az emlékének ápolása az alperes által megfizetettől nagyobb vagyoni károsodással jár.

[10] Az alperes az ellenkérelmében kérte a keresetek elutasítását. A fizetési kötelezettségét nem vitatva – a másodfokú eljárás szempontjából jelentőséggel bíró körben – előadta, hogy a felperesek sérelemdíj iránti igénye eltúlzott, az I. rendű felperes háztartási kisegítés és gyermekgondozás iránti járadékra vonatkozó követelését – az általa folyamatosan teljesített fizetés ellenére – jogalapjában is vitatta, emellett a megjelölt óraszámok is bizonyítatlanok.

[11] Az elsőfokú bíróság a fellebbezett ítéletével kötelezte az alperest, hogy fizessen meg az I. rendű felperesnek 11 903 137 Ft-ot, és abból összesen 11 536 000 Ft után kamatot; háztartási kisegítésből származó kártérítés címén 1 576 266 Ft lejárt járadékot, és annak kamatait, 2025. augusztus 1. napjától pedig 68 438 Ft járadékot; gyermekgondozásból származó kártérítés címén 3 755 000 Ft lejárt járadékot és annak kamatait, 2025. augusztus 1. napjától 2027. november 30. napjáig havi 136 875 Ft, a 2027. december 1. napjától 2027. december 31. napjáig terjedő időszakra 2027. december 10. napjáig 110 383 Ft járadékot, míg 2028. január 1. napjától 2035. december 19. napjáig 68 438 Ft járadékot; sírgondozásból származó kártérítés címén 60 000 Ft lejárt járadékot és kamatait, 2025. augusztus 1. napjától pedig 3000 Ft járadékot; valamint 425 854 Ft perköltséget. Ezt meghaladóan elutasította az I. rendű felperes keresetét. Kötelezte az alperest, hogy fizessen meg a II. rendű felperesnek 12 359 753 Ft-ot, és abból 12 000 000 Ft után kamatot, valamint 711 200 Ft perköltséget. Kötelezte az alperest, hogy fizessen meg a III. és IV. rendű felpereseknek személyenként 3 699 863 Ft-ot, és abból 3 500 000 Ft után kamatot, valamint személyenként 222 250 Ft perköltséget. Kötelezte az alperest, hogy fizessen meg a felpereseknek egyetemlegesen további 70 868 Ft perköltséget. Az I. rendű felperest 180 000 Ft illeték, az alperest 1 320 000 Ft illeték és 647 834 Ft állam által előlegezett költség, a II. rendű felperest 187 808 Ft állam által előlegezett költség megfizetésére kötelezte. Megállapította, hogy a járadékban marasztaló rendelkezések előzetesen végrehajthatóak.

[12] Az ítélet indokolásában ismertette a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) és a kötelező gépjármű-felelősségbiztosításról szóló 2009. évi LXII. törvény több rendelkezését. Ezt követően – rögzítve, hogy a tényállást a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 279. §-ának (1) bekezdése alapján állapította meg – ismertette az I., III. és IV. rendű felperesek személyes nyilatkozatait, valamint Sz. Zs., P.-H. T., Gy. M. Á. és V. L. tanúvallomásait, a kirendelt igazságügyi pszichológus szakértő – felek által is elfogadott – szakvéleményének egyes felperesekre vonatkozó megállapításait, illetőleg a kirendelt igazságügyi orvosszakértő I. rendű felperesre vonatkozó – a felek által ugyancsak elfogadott – szakvéleményét. E szakértő II. rendű felperesre vonatkozó aggályos szakértői véleményét azonban nem értékelte

bizonyítékként, ugyanakkor a felek ennek ismeretében egyezően nyilatkoztak a II. rendű felperes baleseti sérüléseiről.

[13] Ezt követően a sérelemdíj kapcsán ismertette a Ptk. 2:52. §-ához fűzött „indokolást”, egyes jogirodalmi és a bírói gyakorlatból származó megállapításokat, majd indokát adta, hogy miért fogadta el a felpereseknek a néhai elvesztése miatt támasztott követelését az általuk megjelölt összegben (az I. rendű felperesnél 9 000 000, a II. rendű felperes estében 9 500 000 Ft, a III. és IV. rendű felperesek vonatkozásában személyenként 3 500 000 Ft).

[14] Az I. és II. rendű felperesek saját baleseti sérülései miatt követelt sérelemdíj iránti igényét sem találta eltúlzottnak, ezért az I. rendű felperes számára további 1 500 000 Ft, a II. rendű felperes számára további 2 500 000 Ft sérelemdíj megfizetésére kötelezte az alperest. Figyelembe vette ugyanis, hogy az I. rendű felperes hámphorzsolós sérüléseinek tényleges gyógytartam 4 nap, a jobb tüdő zúzódásának tényleges gyógytartama 2 hét volt, amelyek maradandó károsodás hátrahagyása nélkül gyógyultak. Tekintettel volt arra is, hogy 6 napig fekvőbetegellátásra szorult és az életveszélyes sérüléseket elszenvedett II. rendű felperest is támogatnia kellett. A II. rendű felperes esetében azt értékelte, hogy a jobb oldali szemtájék zúzódásának gyógytartama négy nap, a koponyaalapi törése hat hét volt, emellett hétnapos kórházi ellátásra, hazaengedését követően pedig négy hétig fizikai kíméletre szorult.

[15] Ezt követően kitért a sérelemdíj után járó kamatkötelezettségre, ennek részeként az alperes által a pert megelőzően megfizetett összegek kamataira is (az I. rendű felperesnél 367 137 Ft, a II. rendű felperes vonatkozásában 359 753 Ft, a III. és IV. rendű felperesek viszonylatában személyenként 199 863 Ft).

[16] Az I. rendű felperes kártérítési keresetei közül a síremlék költsége kapcsán rögzítette, hogy az I. rendű felperes az azt készítő egyéni vállalkozóval kötött munkaszerződéssel és az általa kiállított számlával igazolta, hogy a gránit síremlék bruttó ára 2 036 000 Ft volt, amely a hivatkozása szerint megfelel a helyi szokásoknak, de vannak olyan körülmények a baleset, illetőleg a család kapcsán, amelyek indokolják az átlagosnál díszesebb sírkövet. Az alperes hivatkozása szerint azonban egy átlagos síremlék költségének a megfizetésére köteles, amelynek nem kell feltétlenül gránitból készülnie, de még az is elérhető az általa megfizetett 1 000 000 Ft alatt, amelynek bizonyítására az internetről letöltött árlistákat is csatolt, továbbá utalt arra is, hogy az átlagosat meghaladó kivitelezettséget jelent a sírkő formája, a bronzkiegészítők, két kép gravírozása, az idézet bronzbetűkkel.

[17] A bírói gyakorlat alapján az alperes olyan síremlék költségének megtérítésére köteles, amely az elhunytól való méltó megemlékezést úgy szolgálja, hogy közben a társadalmi elvárásokhoz és a helyi szokásokhoz mérten egy átlagos értéket nem halad meg (Fővárosi Ítéltábla Pf.21.949/2010/4.). Rámutatott, hogy a helybeli szokásoknak való megfelelés érdekében nem szükséges szakértő kirendelése, hanem tanúbizonyítással is bizonyítható. A tanúk vallomása szerint a síremlék a helyben szokásos síremlékekhez képest nem tekinthető kirívónak, amelyet a keresetlevél mellékleteként csatolt fényképfelvételek is alátámasztottak. Tekintettel volt arra is az elhunytól méltó megemlékezés megítélése kapcsán, hogy az I. rendű felperes a 29 évesen elhunyt néhai és a balesetben elhunyt

magzatuk emlékére állította a sírkövet, mindezek miatt a kért 1 036 000 Ft és kamata nem volt eltúlzott.

[18] A háztartási kisegítő járadéka körében az I. rendű felperes napi 3 órával és 1500 forintos óradíjjal számolva kérte havi 136 875 Ft járadék megfizetésére kötelezni az alperest a mindennapi főzés, bevásárlás, mosás és takarítás miatt, amellyel szemben az alperes jogalapot illető kifogása az volt, hogy e helyzet nem értelmezhető kárként.

[19] Az egységes bírói gyakorlat alapján azonban kártérítési igényként érvényesíthető az abból eredően felmerülő vagyoni hátrány, hogy az elhunyt hozzátartozó tevékenységét többlet humánerő-ráfordítással kell pótolni, az ebből eredő kártérítési igény költségpótló jellegű járadék (Fővárosi Ítéltábla 7.Pf.20.062/2022/8/II.). Az egységes bírói gyakorlat alapján abban az esetben is alapos a kártérítési igény, amennyiben a felperes az elhunyt hozzátartozója által végzett munkákat kisegítő nélkül, maga végzi el (BH2015. 67.). Az elsőfokú bíróság megítélése szerint az I. rendű felperes alappal támaszthat kártérítési igényt e jogcímen, mivel olyan munkákat is el kell végeznie a házastársának elvesztése következtében, amelyeket a balesetet megelőzően a családon belüli munkamegosztás alapján a néhai végzett.

[20] Emellett részletezte azt is, hogy milyen mérlegelés alapján fogadott el napi 1,5 óra időszükséglet és 1500 forint óradíj alapulvételével havi 68 438 Ft járadékigényt, amely 2025 júliusával bezárólag és az eddigi alperesi fizetés korrekciójával 1 576 266 Ft lejárt járadékot és kamatát jelenti, 2025. augusztus 1. napjától pedig havi 68 438 Ft fizetési kötelezettséget az alperes számára.

[21] Az I. rendű felperes gyermekgondozási járadék címén kért követelését az alperes a jogalapját, és az összecszerűségét illetően az időszükséglet, az egységár és a véghatáridő vonatkozásában is vitatta, azonban a jogalapot illetően az elsőfokú bíróság rögzítette, hogy az I. rendű felperes alappal igényelheti a néhai halála folytán felmerült azon többlettevékenység ellenértékét, amely tevékenységet a balesetet megelőzően a néhai látott el. A napi időszükséglet tekintetében pedig figyelembe vette, hogy a II. rendű felperes óvodába járt a baleset bekövetkezésekor, ahová a néhai vitte, illetőleg ő hozta el onnan, míg a hétköznapi délutánokként és a hétvégeken az I. rendű felperes, valamint a III. és IV. rendű felperesek is részt vettek a II. rendű felperes gondozásában és felügyeletében. Pontos óraszámot azonban nem lehet megjelölni, hanem csupán becslés lehetséges, mert nem lehet előre meghatározni, hogy milyen időtartalmú gondozási szükséglet merül majd fel, például hányszor lesz beteg, amikor nem tud közösségbe menni. Ezért a II. rendű felperes 8 éves koráig átlagosan napi 3 óra, ezt követően a 16 éves koráig napi 1,5 óra időszükségletet látott megállapíthatónak, amelyben értékelte a hétvégeket, illetőleg az óvodai és iskolai szüneteket is.

[22] Mivel nem volt eltúlzott a megjelölt óradíj, az alperes pedig alaptalanul kifogásolta az egyes járadékok alapjául szolgáló időtartamok párhuzamosságát, a II. rendű felperes 8 éves koráig napi 3 óra x 1500 Ft alapján havi 136 875 Ft erejéig volt alapos e járadékkövetelés, amely 2025 júliusával bezárólag és az alperesi kifizetés korrekciójával 3 755 000 Ft és kamatai lejárt járadékot eredményez. E járadék a II. rendű felperes 8 éves koráig, azaz 2027. december 19-ig tehát 136 875 Ft, 2027. december 20. napjától 2035. december 19. napjáig (a II. rendű felperes 16 éves koráig) havi 68 438 Ft.

[23] Az ítéletben kifejtett indokok alapján megalapozottnak találta a sírgondozási járadék címén követelt összeget is (60 000 Ft lejárt és havi 3000 Ft folyamatos járadék).

[24] A 39 888 044 Ft pertárgyérték részeként az I. rendű felperes kereseteinek pertárgyértéke 20 886 044 Ft volt (10 500 000 Ft sérelemdíj, 1 036 000 Ft síremlék részköltsége, le nem járt háztartási kisegítői járadék 1 642 500 Ft, a lejárt 1 311 544 Ft, a le nem járt gyermekgondozási járadék 3 510 000 Ft, a lejárt 2 850 000 Ft, a sírgondozási járadék 36 000 Ft). Ebből az I. rendű felperes pernyertessége részeként figyelembe vett 10 500 000 Ft sérelemdíjat, a síremlék 1 036 000 Ft részköltségét, a háztartási kisegítés körében le nem járt járadékként 821 250 Ft-ot, lejárt járadékként 620 630 Ft-ot, a gyermekgondozás le nem járt járadékaként 1 642 500 Ft-ot, lejárt járadékként 1 293 750 Ft-ot, sírgondozási járadék címén 36 000 Ft-ot, azaz 15 950 130 Ft vonatkozásában lett pernyertes, így a pernyertességének aránya 76%. A jogi képviselőjének munkadíja 891 203 Ft, szemben az alperes vele szembeni 1 047 750 Ft összegű munkadíjával, amelyek 76-24% arányú, a Pp. 83. §-ának (2) bekezdése szerinti számítása alapján az alperest 425 854 Ft perköltség megfizetésére kötelezte az I. rendű felperessel szemben. A II., III. és IV. rendű felperesek teljes mértékben pernyertesek lettek, ezért a Pp. 83. §-ának (1) bekezdése alapján a pereszes alperest kötelezte az ügyvédi munkadíjból álló perköltségeik megfizetésére (a II. rendű felperesnek 711 200 Ft, a III. és IV. rendű felpereseknek személyenként 222 250 Ft). Mivel ugyanazon jogi képviselő járt el a felperesekért, az ő 80 532 Ft útiköltségét a valamennyi kereset alapján számított 88% pernyertességük arányában, 70 868 Ft erejéig köteles viselni az alperes, a felperesek egyetemleges jogosultsága alapján.

[25] Ugyanezen 88-12%-os pernyertesség alapján a Pp. 101. §-ának (1) bekezdése szerint rendelkezett az 1 500 000 Ft meg nem fizetett illeték viseléséről (1 320 000 Ft az alperes, 180 000 Ft az I. rendű felperes terhén), míg a 835 642 Ft állam által előlegezett költségből az aggályos orvosszakértői bizonyításból adódó 187 808 Ft megfizetésére a II. rendű felperest kötelezte a Pp. 86. §-ának (2) bekezdése alapján, míg a további 647 834 Ft az alperes terhére esik, mert az e költség alapjául szolgáló szakértői véleményekkel bizonyított sérelemdíj iránti felperesi igények teljes egészében megalapozottak voltak.

[26] A III. rendű felperes az elsőfokú ítélet meghozatalát követően – a fellebbezésre nyitva álló határidőn belül – elhunyt, az eljárás az ő vonatkozásában 2025. augusztus 9-én felbeszakadt.

[27] Az I. rendű felperes a fellebbezésében elsődlegesen kérte az elsőfokú ítélet részbeni, a gyermekgondozási járadék címén megítélt összeg keresetnek megfelelő megváltoztatását, másodlagosan e vonatkozásban a hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára utasítását. Perköltségigénye is volt. A fellebbezést azzal indokolta, hogy a keresetlevélben részletesen kimunkált óraszámok (heti 45, napi 6,4 óra, a II. rendű felperes 8. születésnapja után ennek a fele) alapján kérte az alperes marasztalását, amelyhez képest az elsőfokú bíróság alaptalanul határozott meg 3, illetőleg a II. rendű felperes 8. születésnapja utánra 1,5 órát arra hivatkozással, hogy hétköznap délutánonként, illetve a hétvégéken az I. rendű, valamint a III. és IV. rendű felperesek is részt vettek a II. rendű felperes gondozásában, felügyeletében. Egyrészt ugyanis a keresetlevélben megadott óraszámok kapcsán kifejezetten figyelemmel volt arra, hogy a balesetet megelőzően magától értetődő módon ő is részt vett II. rendű felperes nevelésében, ezért a hétvégékre vetítve egyenlő arányban határozta meg a szülői gondozási időtartamot az

édesanya és az édesapa között, míg nagyszülőktől ez nem várható el automatikusan, nincs ilyen jogszabályi vagy erkölcsi kötelezettségük. A II. rendű felperes nevelésének, felügyeletének kötelezettsége ezért kizárólagosan az I. rendű felperesre hárul. Az elsőfokú ítélet sérti a Ptk. 6:522. §-ának (1) bekezdését és (2) bekezdésének c) pontját, amelyek szerint a károkozó a károsult teljes kárát köteles megtéríteni, ezen belül is a károsultat ért vagyoni hátrányok kiküszöböléséhez szükséges költségeket, továbbá a Pp. 279. §-ának (1) és (3) bekezdéseiben foglaltakat is, mivel az elsőfokú bíróság a bizonyítékok mérlegelése során nem vette figyelembe kellően az I. és II. rendű felperesek életkörülményeit, a család balesetet megelőző életviszonyait, egy II. rendű felperes életkorú gyermek gondozási, nevelési szükségleteit és a tanúk vallomását. Ez utóbbiak körében a 16. sorszámú jegyzőkönyvből idézettek igazolják, hogy a néhai jelentős szerepet vállalt a II. rendű felperes nevelésében, és az elfogadott napi óraszám ehhez képest jelentősen csekély mértékű, nem életszerű. Egy ilyen életkorú gyermek napirendje és szükségletei folyamatos figyelmet, gondozást, nevelést és jelenlétet igényelnek, amelyek messze meghaladják a napi néhány órás intervallumot abban az esetben is, ha a gyermek már óvodába jár. A gondozás nem kizárólag az alapvető fizikai szükségletek kielégítését (étkezés, tisztálkodás, öltöztetés) jelenti, hanem a fejlesztő tevékenységek, a betegségek idején való otthoni ápolás, a szociális készségek fejlesztése, a játék, a biztonságérzet fenntartása és a napi rutin teljes körű biztosítása is a szülő feladata. Az elsőfokú bíróság maga is elismeri, hogy pontos óraszám nem határozható meg, ennek fényében különösen ellentmondásos, hogy a napi 3 óra meghatározása során figyelmen kívül hagyta, hogy a tanúvallomások következetesen és egybehangzóan az óvodai jelenlétet kivéve teljes napos gondozási jelenlétről, illetve az édesanya meghatározó szerepéről számoltak be, úgy pedig különösen alacsonynak tekinthető, hogy azt kifejezetten a hétvégék, óvodai és iskolai szünetek figyelembevételével határozta meg, míg a keresetlevélben külön kiemelte, hogy nem vette figyelembe az esetleges betegséggel járó kimaradást az óvodából, és a legalább 1 hónap nyári szünetet sem. A tanúk nyilatkozataiból kiderül, hogy a néhai a nap jelentős részét a gyermekkel töltötte: reggeltől uzsonnaidőig óvodai elhelyezés, majd a délutáni óráktól az esti lefektetésig folyamatos foglalkozás – játék, tanulás, készségfejlesztés, altatás, szükség esetén ápolás – zajlott. Emellett a háztartási teendők, a gyermek ruháztatása, étkezéseinek biztosítása, a bevásárlás és egyéb szervezési feladatok mind hozzá kapcsolódtak. Egy háromtól nyolcéves korú gyermek önállósága minimális, minden tevékenysége szülői segítséget kíván, és a gondozási idő nem korlátozható csupán a gyermekkel való közvetlen játékokra vagy nevelési foglalkozásokra. Betegségek ebben a korosztályban különösen gyakoriak, a gondozási feladatok teljes napokra, akár hetekre is kiterjedhetnek, hiszen az óvodai közösségből való kimaradás mellett folyamatos otthoni ápolásra és felügyeletre van szükség. A napi rutin önmagában is jelentős időráfordítással jár. Az étkezések előkészítése, az öltöztetés, a tisztálkodás, a lefektetés, valamint a köztes időben végzett fejlesztő és szórakoztató tevékenységek mind-mind a szülő folyamatos jelenlétét kívánják. Mindemellett a gyermek érzelmi és pszichológiai biztonságának fenntartása is állandó odafigyelést és gondoskodást igényel, amely pusztán pénzbeli értékeléssel nehezen mérhető, de egyértelműen meghaladja a napi három óra keretét.

[28] Az alperes a fellebbezésében kérte az elsőfokú ítélet részbeni megváltoztatását, és az I. rendű felperes vonatkozásában a 11 903 137 Ft megfizetésére kötelező rendelkezést 10 367 137 Ft-ra leszállítani, ebből a kamatkötelezettség tőkéjét 10 000 000 Ft-ra leszállítani, mellőzni az 1 036 000 Ft utáni kamatfizetési kötelezettségét; a háztartási kisegítés körében mellőzni az 1 576 266 Ft lejárt járadék és kamatai megfizetésére kötelező rendelkezést; a gyermekgondozás körében elsődlegesen mellőzni a marasztalását, másodlagosan azt leszállítani 1 576 266 Ft lejárt járadékra, és a 2025. augusztus 1-től 2027. november 30-ig járó járadék leszállítását 68 438 Ft-ra; a 425 854 Ft összegű perköltség fizetésére kötelezés

mellőzését. A II. rendű felperes vonatkozásában pedig kérte a marasztalás 10 859 753 Ft-ra, a kamatkötelezettség alapjául szolgáló tőkeösszeg 10 500 000 Ft-ra történő mérséklését; a javára 711 200 Ft összegben megállapított perköltség leszállítását 622 300 Ft-ra. Az illeték és az állam által előlegezett költségek vonatkozásában az illetékkötelezettségének 720 000 Ft-ra, az állam által előlegezett költség megfizetésére vonatkozó kötelezésének 472 919 Ft-ra történő leszállítását. Perköltségigénye is volt. Felülbírálati jogkörként a Pp. 369. §-ának (3) bekezdését jelölte meg. Hivatkozása szerint az I. rendű felperes javára a saját testi sérüléseire tekintettel megítélt 1 500 000 Ft sérelemdíj eltűzött. A sérülései ugyanis nem voltak súlyosak, 4 napon, illetőleg 2 héten (a káresemény folytán indult büntetőügy iratai szerint 8 napon) belül gyógyultak maradandó fogyatékosság nélkül. Az I. rendű felperes hét (nem teljes naptári) napig, megfigyelés céljából volt kórházban. Mindezek nem indokolnak csak 1 000 000 Ft kompenzációt, mivel csekély nem vagyoni sérelemmel jártak, és csak minimálisan okoztak a kívül világ számára objektíve is észlelhető hátrányt. A síremlék körében az elsőfokú bíróság téves mérlegelése körében arra hivatkozott, hogy egy, az elsőfokú ítéletben hivatkozott ítélet nem tekinthető bírói gyakorlatnak, másrészt abban az ügyben maga a sírköves tett széleskörű vallomást pl. az árkategóriát illetően. Ezzel szemben fotók és tanúvallomások álltak rendelkezésre e perben, és bár a fotók igazolják a sírkő esztétikus voltát, azt nem, hogy nem haladja meg a társadalmilag elvárt és helyben szokásos átlagos mértéket az elhunytól való méltó megemlékezés körében. A meghallgatott tanúk hozzátartozói vagy baráti kapcsolatban állnak a felperesekkel, emellett nyilatkozatuknak csak az általuk látott, hallott, tapasztalt, megtett tényeket bizonyítják, a véleményük azonban nem bír bizonyító erővel. Ugyanakkor az elsőfokú bíróság a kötelezettségét megszegve nem adta indokát, hogy miért hagyta figyelmen kívül az ellenkérelemhez csatolt árlistákat és árajánlatot. Változatlan álláspontja szerint ugyanis a károsult kárenyhítési kötelezettségére tekintettel egy átlagos síremlék költségének a megfizetésére köteles, nem vitatva, hogy ez az elhunytól való méltó megemlékezést szolgáló, a társadalmi elvárásokhoz és a helyi szokásokhoz mért átlagos értéket jelent. Változatlan álláspontja szerint egy átlagos síremléknek nem kell feltétlenül gránitból készülnie, de még egy átlagos szimpla gránit síremlék is bőven elérhető azon 1 000 000 Ft-os összeghatáron belül, amelyet peren kívül megfizetett. A perbeli síremlék messze meghaladja az átlagosat az I. rendű felperes által csatolt fotók szerint. A peren kívüli kárrendezés során is becsatolt árajánlat szerint a sírkő ára 1 485 000 Ft volt a későbbiekben kiállított 2 036 000 Ft összegű számlából, a fotókról azonban látható, hogy ez egy különleges formájú síremlék, az átlagosat meghaladó kivitelezéssel (a fejrész szív alakú, a lábrészhez szív alakú beültetéssel és két kép gravírozásával; a fedlap osztott, a lábrésznel szív alakú nyílással, ahova virág ültethető, emellett bronzkiegészítők 246 000 Ft-ért, két kép gravírozása 65 000 Ft-ért, idézet bronz betűkkel 240 000 Ft-ért). Fenntartotta, hogy e követelés bizonyítására becsatolt további fotók és megrendelések pedig nem alkalmasak arra, hogy azokból a helyben szokásos átlagos szimpla sírkő ára megállítható legyen, mivel nem állapítható meg, hogy az I. rendű felperes pontosan mire vonatkozóan kérte a síremléket készítő vállalkozótól ezen iratokat. E megrendelésekből és fotókból is kitűnik, hogy nem egy darab szimpla sírkőre vonatkoznak, hanem vagy dupla sírkőre vagy 2 db szimpla sírkőre, a fotókon látható síremlékek egyike sem átlagos. A fotókon a környezetükben lévő síremlékek pedig megközelítőleg sem olyan kivitelezettségűek, mint a fotó fókuszában lévő díszes síremlékek. A helyben szokásos kivitelezettséget és árat nem lehet egyetlen vállalkozó 3 db munkája (+ a perbeli sírkő) alapján megítélni. Egyrészt ahogyan e vállalkozó sem csak az ebesi temetőben dolgozik (az egyik munkája nem az ebesi temetőbe készült), az általános élettapasztalat alapján feltételezhető, hogy az ebesi temetőben is van más sírköves vállalkozó (pl. a közeli D.-ből vagy az ugyancsak közeli H.-ról) által készített síremlék; másrészt semmi nem igazolja, hogy az eljáró vállalkozó csak a perbelihez hasonló, nagyon díszes egyedi sírköveket/síremlékeket

készít. A háztartási kisegítő járadéka körében arra hivatkozott, hogy változatlan álláspontja szerint nem értelmezhető kárként az a helyzet, hogy az I. rendű felperes mint felnőtt fiatalember a maga és kiskorú gyermeke életvitelével kapcsolatban szükségszerűen felmerülő háztartási munkákat maga látja el, még akkor sem ha korábban e munkák nagy részét a néhai látta el, és az I. rendű felperes a halála miatt kényszerül e munkákat elvégezni. Ugyanis minden egészséges felnőttől elvárható, hogy a szükségszerűen felmerülő háztartási munkákat elvégezze. Egy családon belül pedig a háztartási munkák végzésének kialakult rendje számos okból – mint a felperesi családban a néhai tervezett munkába állása – változhat/változik pl. haláleset, betegség, válás, munkavállalás miatt, amely esetben elvárható, hogy alkalmazkodjon a megváltozott helyzethez. A felperesi család elsőfokú eljárásban megismert baleset utáni helyzete sem végleges: pl. az I. rendű felperesnek a későbbiekben lehet élettársa, házastársa, akivel egy másik háztartásban más viszonyokat alakítanak ki, születhet/nek még gyermeke/i, a II. rendű felperes növekedve bevonható a háztartási munkákba stb. Álláspontja szerint továbbá az e vonatkozásban felhívott döntések nem irányadóak a tényállás eltérése miatt. Mindazonáltal indokolt volna a bírói gyakorlat továbbfejlesztése e körben, mert az azt sugallja, hogy a hozzátartozók azért pótolják a balesetben meghalt személy kiesett munkáját, hogy a kárért felelős személy kötelezettségét enyhítsék, de ez nem kötelezettségük. Az azonban köztudomású, hogy ezt a mindennapi szükségleteik kielégítéséhez elengedhetetlenül szükséges munkavégzésként teszik. Az I. rendű felperes sem állította ennek az ellenkezőjét. Hivatkozott arra a köztudomású tényre is, hogy különböző okból egyedülálló szülők tömegei látják el egyedül a háztartásukat, az I. rendű felperes pedig nem hivatkozott olyan körülményre és nem bizonyított olyan körülményt, ami a saját és kiskorú gyermekének házastartásában felmerülő munkák elvégzésében akadályozza. Utalt arra is, hogy a néhai elvesztésével bekövetkezett jelentős változásokat már értékelték a hozzátartozói sérelemdíj összegében, ezért indokolatlan még egyszer, egy másik jogcímnél is értékelni. A gyermekgondozási járadék körében előterjesztett elsődleges fellebbezési kérelme körében lényegileg ugyanezen okokra hivatkozott, míg a másodlagos fellebbezés alapjául előadta, hogy álláspontja szerint az elsőfokú bíróság figyelmen kívül hagyta, hogy az I. rendű felperes a baleset előtt is végzett gyermekgondozási tevékenységet, amelyet maga is elismert és a IV. rendű felperes nyilatkozata, de Sz. Zs., P. H. T. és V. L. tanúvallomása is alátámasztott. A perköltség körében számítással vezette le, hogy a fellebbezés megalapozottsága esetén a felek pernyertessége közel azonos, ezért helye van a Pp. 83. §-a (2) bekezdése azon fordulata alkalmazásának, hogy egyik fél sem köteles perköltség megtérítésére. A II. rendű felperes javára megítélt sérelemdíjat is eltúlzottnak találta, mert a sérülései nem indokolnak 2 500 000 Ft sérelemdíjat akkor sem, ha 8 naptári napon volt kórházban. A saját testi sérülései okán elszenvedett személyiségi jogsérelmére ugyanis 1 000 000 Ft megfelelő összegű kompenzációt jelent, mert rövid időn belül, maradandó károsodás nélkül gyógyuló testi sérülései voltak, amelyek csak csekély nem vagyoni sérelemmel jártak, és csak minimálisan okoztak a kívülvilág számára objektíve is észlelhető hátrányt. A II. rendű felperest megillető perköltség ennek függvényében – az általa levezetettek szerint – mérséklésre szorul. Az illeték és állam által előlegezett költség is mérséklésre szorul a fellebbezés eredményességének függvényében az általa levezetettek szerint.

[29] Az alperes a fellebbezési ellenkérelmében kérte – a saját fellebbezésének megalapozatlansága esetére – az elsőfokú ítélet helybenhagyását, és az I. rendű felperes másodfokú perköltségben való marasztalását. Álláspontja szerint az a napirend, amit az I. rendű felperes személyesen adott elő, teljes mértékben alátámasztja a napi 3 órát (kb. 1-1,5 óra az ébresztéstől az óvodába való elvitelig, kb. 1,5-2 óra az óvodából való hazaviteltől a hazaérkezéséig, amikor 17 óráig dolgozott, ha pedig 15 óráig, korábban hazaért, és foglalkozhatott a II. rendű felperessel). Másrészt a napi 3 órás időtartam csak a néhai

tevékenységének idősükséglete, ezen felül van az I. rendű felperes tevékenysége. Harmadrészt a figyelem és a jelenlét szükségessége nem jelenti, hogy közben ne végezhetne más tevékenységet, emellett a gyermekkel való foglalatosság nemcsak teher és felelősség, hanem öröforrás is. Ráadásul a baleset előtti állapot már csak néhány hétig állt volna fenn, mert néhány hét múlva megszületett volna a II. rendű felperes testvére, illetőleg később a néhai visszament volna dolgozni, amelyek szintén befolyásolták volna mindezeket. A II. rendű felperes betegsége idején pedig az I. rendű felperes táppénzre jogosult. Az pedig indokolatlan duplikációt eredményez, hogy az I. rendű felperesi arra hivatkozik, hogy a gyermekgondozáshoz háztartási teendők is kapcsolódnak, hiszen háztartási kisegítés címén is van igénye.

[30] Az I. és II. rendű felperesek a fellebbezési ellenkérelmükben kérték az elsőfokú ítélet helybenhagyását és az alperes másodfokú perköltségben való marasztalását. Álláspontjuk szerint a fellebbezés nem felel meg a Pp. 371. §-ának (1) bekezdésében foglaltaknak, ugyanis nem tartalmazza azt az anyagi, vagy eljárási jogszabálysértést, amelyre a fellebbezőként a fellebbezését alapítja. A sérelemdíj meghatározása továbbá mérlegelés eredménye, önmagában pedig nem támadható a sérelemdíj összecszerúsége, ha a mérlegelés nem okszerűtlen és nem ellentétes a logika szabályaival, illetőleg nem jogszabálysértésen alapul (Kúria Pfv.IV.21.993/2018/7., Pfv.IV.20.581/2019/5., Gfv.VII.30.284/2020/3.). Ilyen hivatkozása az alperesnek nem volt. Mindazonáltal az elsőfokú bíróság a vonatkozó jogszabályoknak megfelelően mérlegelt. Az I. rendű felperes a síremlék költsége kapcsán megismételte az elsőfokú ítélet indokait, emellett hangsúlyozta, hogy nem járt el felróhatóan a síremlék kiválasztása során, így a kárenyhítési kötelezettségét sem szegte meg, helyben szokásos és jártas szakembert alkalmazott, ami megfelel a bírói gyakorlatnak. Az alperes által hivatkozott árlista egy fővárosi székhelyű cég árait tartalmazza, ahol az árakat a piaci verseny, a számtalan temetkezési vállalkozás közötti választási lehetőség jelentősen befolyásolja. Ebesen viszont egyetlen sírköves érhető el, amely nyilvánvalóan befolyással lehet az árakra is. Emellett az alperes által csatolt árlista tájékoztató jellegű minimális kezdő árakat jelenít meg. A perbeli kivitelezés nem is haladja meg az átlagos kivitelezés határait. A gránitból készült sírkő országosan elterjedt, amelynek kapcsán hivatkozott a Nyíregyházi Törvényszék egy 2007-ben született ítéletére. Az adott helyzetben megfelelő sírkő kapcsán hivatkozott a Fővárosi Ítéltábla egyik ítéletére (Pf.21015/2009/7.), amely szerint nem hagyható figyelmen kívül, hogy kiskorú gyermekét vesztette el a felperes, amely esetben elfogadható, és az általános szokásnak, kegyeleti szempontoknak is megfelelőbb, hogy a túlélő szülők mintegy emléket állítva elvesztett kiskorú gyermeküknek időtálló anyagból, szebb, drágább sírkövet készíttessenek. Az I. rendű felperes további 3 db síremlékről készült megrendelést és fotókat is csatolt a ténylegesen eljáró egyéni vállalkozótól annak igazolása érdekében, hogy a perbeli síremlék helyben szokásos kivitelezésűnek és költségűnek tekinthető. Ezzel kapcsolatban az alperesnek lehetősége lett volna ellenbizonyításra. A háztartási kisegítés és a gyermekgondozás körében fenntartotta az elsőfokú eljárás során általa előadottakat, és hangsúlyozta, hogy az általa is hivatkozott bírói gyakorlat az alperes fellebbezésében foglaltakkal ellentétes állásponton van. A II. rendű felperes a neki megítélt sérelemdíj körében pedig azt is hangsúlyozta, hogy 3 évesen volt kénytelen elszenvedni a balesetet és annak minden következményét, többek között a kórházi kezelést és a több hónapos kényszerű otthontartózkodást, ami ennyi idős korban különösen megterhelő.

[31] Az I. rendű felperes az alperes fellebbezési ellenkérelmére tett észrevételében részben megismételte a fellebbezési érvelését, emellett előadta, hogy sem a kistestvér születése, sem a néhai későbbi munkavállalása nem változtatott volna azon, hogy azokban az

időszakokban, amikor a II. rendű felperes nem nevelési intézményben tartózkodik, szüksége van felnőtt felügyeletre és gondozásra életkori sajátosságaiból kifolyólag. Ezen az sem változtat, hogy a néhai és az I. rendű felperes a gyermeknevelést örömforrásként élték meg, és hogy a gyermek felügyelete mellett esetlegesen egyéb tevékenység is elvégezhető, de a gyermekkel az intézményi és alvásidőn kívül mindig lennie kell valakinek. A II. rendű felperes gondozásához tartozó háztartási teendőket pedig nem számította ide.

[32] Az alperes az I. és II. rendű felperesek fellebbezési ellenkérelmére tett észrevételében előadta, hogy a fellebbezése megfelel a Pp. 371. §-a (1) bekezdésének, hiszen a Pp. 369. §-a (3) bekezdésének d) pontjában szabályozott felülbírálati jogkörnek nem feltétele a jogszabálysértés megállapítása (de más pontok esetében sem feltétlenül szükséges), a fellebbezés pedig felülmérlegelésre vonatkozik, de a járadékok körében egyébként is feltüntette a Ptk. 6:522. §-ának (2) bekezdését. A felülmérlegelés korlátai körében hivatkozott döntések továbbá nem a Pp. hatálya alatt születtek, másrészt felülvizsgálati eljárásra vonatkoznak. A II. rendű felperes saját jogú sérelemdíja körében pedig előadta, hogy egy hároméves kisgyermek esetében, aki kb. harmadik hónapja jár óvodába, nincs arról szó, és nem is bizonyított, hogy kényszerűségnek élte meg az otthontartózkodást.

[33] Az ítéltábla tárgyaláson kívül bírálta el a fellebbezéseket a Pp. 376. §-ának (1) bekezdése alapján, és az I. rendű felperes fellebbezését megalapozatlannak, az alperes fellebbezését részben megalapozottnak találta.

[34] Elöljáróban annak a rögzítése szükséges, hogy az a tény, hogy az eljárás a III. rendű felperes vonatkozásában félbeszakadt (75. sorszámú végzés), az elsőfokú ítéletnek nemcsak az alperes vele szembeni marasztalását (a részére megítélt sérelemdíj és kamatok, valamint a kizárólag az ő viszonylatában megítélt perköltség), hanem azokat a rendelkezéseit is érinti, amelyekben egyrészt az alperest valamennyi felperes mint egyetemleges jogosult viszonylatában kötelezték perköltség viselésére (jogi képviselő útiköltsége), másrészt amely rendelkezések a teljes (tehát a III. rendű felperest is érintő) pernyertesség-pervesztesség arányán alapulnak (az I. rendű felperes és az alperes illetékkötelezettsége, az alperes állam által előlegezett költség viselésére vonatkozó kötelezettsége). Figyelemmel ezért arra is, hogy a Pp. 383. §-a (5) bekezdésének első mondata szerint a másodfokú bíróság az érdemben véglegesen elbírált kérelmekkel – ideértve a részítéletet is – összefüggő perköltség viseléséről akkor dönt, ha a perköltség minden elemének viseléséről való döntés feltételei fennállnak, a jelen részítél csak az I., II. és IV. rendű felperesek tőke és kamatköveteléseire, az alperes terhére a kizárólag az ő viszonylatukban megítélt perköltségre és a II. rendű felperes állam által előlegezett költség viselésére vonatkozó kötelezettségére terjed ki.

[35] Ezért az elsőfokú bíróságnak – figyelemmel a III. rendű felperes vonatkozásában továbbra is nyitva álló fellebbezési határidőre is – ismételen fel kell terjesztenie az iratokat másodfokú elbírálásra, ha az eljárás a III. rendű felperes jogutódja(i) vonatkozásában folytatódik.

[36] Az ítéltábla e keretek között az elsőfokú ítélet nem fellebbezett részét nem érintette a Pp. 370. §-ának (1) bekezdése alapján.

[37] Egyebekben pedig az elsőfokú bíróság a felek indítványai alapján lefolytatott bizonyítás alapján feltárta az ügy érdemi elbírálásához szükséges tényállást, azonban az I. rendű felperest a „saját baleseti sérülései alapján megillető sérelemdíj” és az általa síremlék költsége címén támasztott kártérítés körében részben megalapozatlan, azt meghaladóan megalapozott döntést hozott az alábbiak szerint.

[38] Az ítéltábla – követve az elsőfokú ítélet indokolásának sorrendjét – az I. és II. rendű felpereseket a „saját baleseti sérülései alapján megillető sérelemdíj” kapcsán előrebocsátja, hogy a felülbírálati jogkörének Pp. 370. §-ának (1) bekezdései szerinti korlátai mellett nem érinthette az elsőfokú ítéletnek a néhai elvesztése miatt külön megítélt sérelemdíjra vonatkozó (a 76. sorszámú végzés szerint jogerős) rendelkezéseit. Ezért a felülbírálat részét kizárólag az képezhette, hogy e felperesek a baleset miatti saját károsodásaik alapján – szintén a fellebbezés szabta korlátok mellett – milyen összegben jogosultak sérelemdíjra.

[39] Az ítéltábla ehhez – de az elsőfokú bíróság mérlegelését támadó további alperesi fellebbezéshez is – előljáróban utal arra, hogy az I. és II. rendű fellebbezési ellenkérelmeiben foglaltaktól eltérően (ugyanakkor az alperes erre tett észrevételének megfelelően) az alperes fellebbezése eleget tett a Pp. 371. §-a (1) bekezdésének d) pontjában foglaltaknak. E szerint ugyanis a fellebbezésben fel kell tüntetni azt az anyagi, illetve eljárási jogszabálysértést, amelyre a fellebbező a fellebbezését alapítja, kivéve, ha a felülbírálati jogkör gyakorlásának nem feltétele a jogszabálysértés. A Pp. 369. §-a (3) bekezdésének d) pontja értelmében pedig a másodfokú bíróság az anyagi jogi felülbírálat során jogszabálysértés megállapítása nélkül is felülmérlegelheti az elsőfokú bíróságnak az anyagi jogszabályok szerinti mérlegelési jogkörben hozott döntését. Ehhez kapcsolódón továbbá e felperesek megalapozatlan hivatkozásával szemben a felülmérlegelés általuk hivatkozott korlátai (amelyek – azok elfogadása esetén – az I. rendű felperes fellebbezését is érintenék) kizárólag a felülvizsgálatra mint rendkívüli jogorvoslatra irányadóak.

[40] Ezért az alperes sérelemdíjakra vonatkozó fellebbezése alkalmas volt az érdemi elbírálásra, és az az I. rendű felperes vonatkozásában megalapozott, míg a II. rendű felperes esetében megalapozatlan volt.

[41] Az alperes ugyanis az I. rendű felperes esetében – a már említett korlátok mellett – helytállóan hivatkozott arra, hogy a könnyebnek minősíthető sérülései legfeljebb 1 000 000 Ft sérelemdíjat indokolnak. Az elsőfokú bíróság által egyebekben fellebbezéssel nem támadott mérlegeléshez képest ugyanis 6 nap kórházi megfigyeléssel és 14 nap gyógytartammal járó sérülés esetén az 1 500 000 Ft összegben meghatározott sérelemdíj eltúlzott (a II. rendű felperes támogatása pedig a gyermekgondozás része). Maga az I. rendű felperes is azért árazta be ezen összegben a követelését, mert a kereseti állítása szerint hetekig tartó mellkasi és fejfájással élt együtt, és fájdalmas mozgáskorlátozással járó térsérülést is elszenvedett (keresetlevél 8. oldal). Az elsőfokú ítélet szakértői véleményen alapuló, e vonatkozásban fellebbezéssel nem támadott megállapítása szerint ugyanakkor az I. rendű felperes az utóbbi károsodásokat nem, hanem csak a fenti, könnyebb sérüléseket szenvedte el. Amellett pedig, hogy azok jelentősen csekélyebb sérelmet jelentenek, mint akár a II. rendű felperes – alább értékelt – nem vagyoni károsodása, vagy pl. a néhai elvesztése miatt elszenvedett nem vagyoni sérelmei, a részére – a pusztán a balesetben elszenvedett sérülései

miatt – megítélt sérelemdíj nagyságrendileg tér el a bírói gyakorlatban formálódó értékszínvonalától (pl. Fővárosi Ítéltábla 2.Pf.20.288/2023/3. számú ítélete).

[42] A Ptk. 2:52. §-ának (3) bekezdése szerint a sérelemdíj mértékét a bíróság az eset körülményeire – különösen a jogsértés súlyára, ismétlődő jellegére, a felróhatóság mértékére, a jogsértésnek a sértettre és környezetére gyakorolt hatására – tekintettel, *egy összegben* határozza meg.

[43] A felülbírálat már említett korlátai miatt az itt önállóan értékelt, viszonylag kisebb testi károsodással járó jogsértés ellentételezéseként ezért az ítéltábla 1 000 000 Ft-ra szállította le e sérelemdíj összegét, mivel az áll arányban az elszenvedett sérülésekkel.

[44] A II. rendű felperes esetében pedig – szintén figyelemmel az előzőekben rögzített korlátokra is – nem volt indoka a sérelemdíj leszállításának. Az ítéltábla az elsőfokú ítélet helytálló indokainak szükségtelen megismétlése nélkül azt hangsúlyozza, hogy a II. rendű felperes 3 évesen, azaz a külvilág hatásainak, különösen pedig egy baleseti traumának fokozottan kitett életkorban szenvedte a perbeli, életveszélyes sérüléseit. Ez utóbbi pedig a jogsértés különös súlyaként önmagában is a sérelemdíj – legalább az I. rendű felperesénél jelentősen – magasabb összegben való meghatározását indokolja. A fellebbezés hivatkozásával ellentétben pedig a koponyaalapi törés súlyos sérülésnek minősül, továbbá a hivatkozásainak aránytalanságát – és a már hivatkozott értékszínvonalától eltérő voltát – jól mutatja, hogy az I. rendű felperes által felnőtt korban elszenvedett, viszonylag csekély sérülésekért járó sérelemdíjat azonos összegben kérte meghatározni, mint a II. rendű felperes által kisgyermekkorban elszenvedett súlyos, életveszélyes sérülésekért. Az általa hivatkozottaktól eltérően továbbá az óvodába éppen beszkokott II. rendű felperes 6 heti kényszerű otthontartózkodása nem „minimálisan okozott a külvilág számára objektíve észlelhető hátrányt”, mert pl. nyilvánvalóan befolyásolta az óvodában éppen kialakuló szociális kapcsolatait. Az ítéltábla továbbá nem csupán e vonatkozásban utal arra is, hogy a felek fellebbezési ellenkérelmeiben és az azokra tett észrevételekben előadottak nem képezik a fellebbezés részét, amelyet ezért az ítéltáblának nem kellett elbírálnia. A teljesség kedvéért azonban azt is szükséges rögzíteni, hogy – különösen az életkorból adódó esékeny helyzetben – fokozott nehézséget jelent a baleseti sérülésből adódó, kényszerűségből (ennek részeként a sérülés gyógyulása miatti kíméletből) otthon eltöltött idő, a gyógyuláshoz igazított mindennapok elviselésének kényszere, szemben a káreseményt megelőző, már megszokott élethelyzetekkel. Az ítéltábla ezért e vonatkozásban alaptalannak találta az alperes fellebbezését.

[45] Az I. rendű felperes vagyoni kárigényei közül azonban megalapozott volt a fellebbezés a síremlék kapcsán. Nem képezte vita tárgyát, hogy az I. rendű felperes olyan költség megtérítésére jogosult, amely a néhairól és az elvesztett gyermekükről való méltó megemlékezést úgy szolgálja, hogy közben a társadalmi elvárásokhoz és a helyi szokásokhoz mérten egy átlagos értéket nem halad meg. Az elsőfokú bíróság azonban tévesen mérlegelte, hogy a beszerzett bizonyítás ezt alátámasztotta.

[46] Az általa értékeltektől ellentétben ugyanis az egyes tanúvallomások e vonatkozásban csak vélemények lehetnek, mivel csak azt az értékképletüket tolmácsolta, hogy az ő megítélésük szerint az adott síremlék nem kirívó. A tanú véleménye azonban

bizonyítékként nem vehető figyelembe, mert bizonyítási eszközként tények megállapítására, és nem a saját meggyőződésének alátámasztására szolgál [Pp. 268. §-ának (1) bekezdése]. A síremlék nem kirívó voltát alátámasztó „objektív” bizonyíték (pl. a temető egészéről, azon belül az újkeletű sírokról átfogó képet mutató fénykép vagy videofelvételek, a bíró által észleltekre hangsúlyt fektető helyszíni szemle eredménye) nem áll rendelkezésre (mint ahogy pl. a ténylegesen eljáró sírköves tanúvallomása sem), hanem csak a perbeli síremléket és annak szűk környezetét, illetőleg az eljáró sírköves ebesei temetőben található másik munkáját és annak szűk környezetét ábrázoló fotó (a más temetőben lévő sírkövek ebből a szempontból közömbösek, azonban azt a felperesi állítást gyengítik, hogy a sírköves szakma szűk földrajzi területhez kötődik).

[47] Ugyanígy – a felek közötti vitát helytállóan eldöntő anyagi pervezetés alapján adott bírói tájékoztatáson alapuló, a Pp. 265. §-ának (1) bekezdése szerinti bizonyítási érdeke ellenére – az I. rendű felperes azt sem bizonyította, hogy referenciaként csak e sírköves (aki tehát maga is dolgozik más településeken) árszabása jöhet szóba, amelyet az alperes nemcsak vitatott, de kifejezetten cáfolt is az általa becsatolt (egyebek mellett e megyére is kiterjedő) árajánlattal. Minthogy e vonatkozásban pl. az adott piaci helyzetre vonatkozó köztudomású tények nem ismertek, az I. rendű felperes az általa becsatolt, a perbeli sírköves perbeli és más munkáira vonatkozó dokumentumokkal és fényképfelvételekkel csak azt bizonyította, hogy a vele szerződő vállalkozó milyen árszegmensben készít síremléket, azt azonban nem hogy az (volumenében, kidolgozottságában, anyagát, árát, összetevőit, az alépítményt illetően stb.) megfelel a helyben szokásos, de a perbeli élethelyzethez is igazodó nyughelyeknek. Az I. rendű felperes hivatkozásával szemben pedig mindezekhez képest másodlagos volt, hogy az alperest megillette az ellenbizonyítás.

[48] Figyelemmel ezért a kártérítési kötelezettség terjedelmére vonatkozó szabályokra is [Ptk. 6:522. §-ának (1) és (2) bekezdései] az elsőfokú bíróság tévesen mérlegelte, hogy az I. rendű felperest az alperes által már a pert megelőzően megfizetett 1 000 000 Ft-ot meghaladó kártérítés illeti meg, ezért az ítéltábla mellőzte az alperes további 1 036 000 Ft megfizetésére kötelezését.

[49] Megalapozatlan volt ugyanakkor az alperes háztartási kisegítés költségének jogalapját támadó fellebbezése. Az ítéltábla e vonatkozásban – az elsőfokú ítélet helytálló indokainak megismétlése nélkül – csupán arra utal, hogy a fellebbezésben felhozott, a bírói gyakorlatban már jobbra értékelt érvek nem indokolják, hogy az ítéltábla eltérjen az egységes bírói gyakorlattól. A fellebbezésben felhozottaktól eltérően – olykor szükségszerűen eltérő tényállás mellett – ugyanis az elsőfokú bíróság által is helytállóan alkalmazott egységes bírói gyakorlat szerint (az elsőfokú ítéletben hivatkozottakon túl pl. a Kúria Pfv.III.21.657/2019/9. számú ítélete) az ilyen járadék meghatározásakor annak van jelentősége, hogy melyek voltak azok a háztartási munkálatok, amelyeket az elhunyt maga végzett, azonban a halála folytán ezek a feladatok másra hárultak. Azzal ugyanis, hogy az alperes biztosította a perbeli káreseményt okozta, kötelmi jogviszonyba került a károsult I. rendű felperessel, ekként pedig az azzal okozati összefüggésben (és nem valamely tőle független esemény miatt) felmerült károsodás megfizetésére köteles [Ptk. 6:519. §-a 6:522. §-ának (1) bekezdése].

[50] Az alperes alaptalanul hivatkozott arra is, hogy az elsőfokú bíróság már értékelte a néhai elvesztésével bekövetkezett jelentős változásokat a hozzátartozói sérelemdíj

részeként. Miként ugyanis a károkozás és a személyiségi jog megsértése is önálló kötelemlketkeztető tények [Ptk. 6:2. §-ának (1) bekezdése], a sérelemdíj a nem vagyoni sérelemlért [Ptk. 2:52. §-ának (1) bekezdése], a kártérítés a károk elszenvedéséért (Ptk. 2:53. §-a) jár az I. rendű felperesnek. Az ítéltábla a teljesség kedvéért rögzíti ugyanakkor, hogy az alperes már a per előtt is fizetett járadékot e címen az I. rendű felperesnek.

[51] Az I. rendű felperes és az alperes fellebbezése is megalapozatlanok voltak továbbá a gyermekgondozási járadékot illetően.

[52] Noha az I. rendű felperes másodlagosan kérte az elsőfokú ítélet részbeni hatályon kívül helyezését, az ítéltáblának elsődlegesen ebben a kérdésben kellett döntenie a Pp. 383. §-ának (1) bekezdése alapján. Azonban ahogy maga sem jelölt meg, az ítéltábla sem észlelt (e vonatkozásban sem) olyan eljárási szabálysértést, amely az ítélet hatályon kívül helyezését indokolná a Pp. 381. §-a alapján. Az ítéltábla ezért e vonatkozásban is érdemben döntött.

[53] Az alperes jogalapot is érintő fellebbezési hivatkozásával ellentétben az ítéltábla – miként az alperes is tette – egyrészt visszautal a háztartási kisegítés körében rögzítettekre (és pl. a Fővárosi Ítéltábla 6.Pf.20.701/2024/6. számú ítéletében foglaltakra), azonban e vonatkozásban is hangsúlyozza, hogy az I. rendű felperes nem valamely az alperes biztosítottjának magatartásától független életeseemény (életviszony), hanem a kötelmet (jog által szabályozott életviszonyt) keletkeztető károkozása miatt kénytelen pótolni a néhai által nyújtott gyermekgondozást.

[54] Az összecszerúséget illetően pedig az I. rendű felperes egyrészt alaptalanul utalt vissza a keresetlevélben rögzített kimutatásra. A másodfokú eljárás ugyanis nem az elsőfokú eljárás megisméltése, mivel az ítéltáblának mint másodfokú bíróságnak a fellebbezést kell elbírálnia és az elsőfokú ítéletet felülbírálnia, nem pedig pl. a keresetlevelet. Ezért a már az 1952. évi Pp. rendelkezései alapján is kialakult (pl. BH2016. 173.), de a Pp. hatálya alatt is következetes bírói gyakorlat szerint (pl. Kúria Pfv.VI.24.583/2022/6. számú határozat) a fellebbező félnek a fellebbezésben kell feltüntetnie – egyebek mellett – a Pp. 371. §-a (1) bekezdésének b) és d) pontjai körében, hogy a másodfokú bíróság milyen okból változtassa meg az elsőfokú határozat kifogásolt rendelkezését, illetőleg melyek azok az anyagi és/vagy eljárási jogszabálysértések, amelyekre a fellebbezést alapítja. A Pp. 370. §-a (1) bekezdésének második mondata értelmében ugyanis a másodfokú bíróság felülbírálati jogköre korlátainak minősülnek a Pp. 371. §-a (1) bekezdésének a)-d) pontjaiban megjelölt tartalmi követelvények körében előadottak. Ezért a fellebbező félnek az a fellebbezésben tett előadása, hogy fenntartja az elsőfokú eljárás során tett nyilatkozatait, nem pótolja annak az anyagi vagy eljárási szabálysértésnek a megjelölését, amelyre a fellebbezését alapítja (pl. BDT2021. 4397.). Mindezek miatt a fellebbezésben hivatkozott keresetlevél nem része a fellebbezésnek, ezért az ítéltábla kizárólag az abban (azokban) feltüntetettek alapján bírálhatta el a fellebbezés(ek)e)t.

[55] Az elsőfokú bíróság pedig megalapozottan értékelte az I. rendű felperes saját, a káresemlényt megelőző gyermekgondozási tevékenységét, amelyet maga is elismert az eljárás egésze során. Az elsőfokú ítélet ezzel összefüggő – helytálló – indokai mellett az ítéltábla utal arra is, hogy a gyermek gondozása nem csupán kötelezettség a szülő számára, hanem az egyben a joga [Ptk. 4:152. §-ának (1) bekezdése], illetőleg az alperes által helytállóan

rögzítetteknek megfelelően „örömforrás” is. Ezért bár a közös gyermek gondozása kényszerként nehezedik a túlélő házastársra, az azonban – különösen mint az I. és II. rendű felperesek meghitt kapcsolatában – nem értékelhető mechanikusan, hanem csak gondos mérlegelés alapján (a fellebbezésben nem támadott „becsléssel”) dönthető el, hogy e kárigény alapjául napi hány óra időszükséglet fogadható el.

[56] A III. és IV. rendű felperesek e tevékenységének megítélése körében pedig nem annak van jelentősége, hogy ők ezt valamilyen kötelezettség alapján teljesítik-e (vagy akár pusztán azért, mert örömeiket lelik benne), hanem önmagában annak a ténynek, hogy e közreműködésük (a káresemény időpontjában reálisan várhatóan a jövőre nézve is) miként határozta meg a néhai e tevékenységének időszükségletét. A kártérítés célja ugyanis a károsult kompenzálása, azaz olyan helyzetbe hozni, mintha a káresemény be sem következett volna, azonban nem célja a károk tényleges károsodáson felüli megtérítése, azaz a káronszerzés. Azt pedig az I. rendű felperes sem állította, hogy a III. és IV. rendű felperesek a néhai halálát követően elzárkóztak volna az általuk addig is nyújtott közreműködéstől a II. rendű felperesről való gondoskodásban.

[57] Az I. rendű felperes alaptalanul hivatkozott továbbá a 16. sorszámú jegyzőkönyvből idézett nyilatkozatokra tanúvallomásként. Azok ugyanis felperesi nyilatkozatok, ekként önmagukban nem rendelkeznek bizonyítóerővel pusztán azért, mert a fél azt megtette. A fél vitatott nyilatkozatának szabadon való felhasználhatóságának [Pp. 263. §-ának (1) bekezdése] ugyanis a bizonyítás [és pl. a Pp. 265. §-ának (1) bekezdése alapján a bizonyítási érdek], illetőleg a bizonyítás eredményének mérlegelése függvényében [Pp. 279. §-ának (1) bekezdése] van jelentősége, továbbá különösen akkor, ha a fél nyilatkozatai ellentmondásosak, hiányosak, be-, illetőleg elismerést tartalmaznak. Az I. rendű felperes (emellett a III. és IV. rendű felperesek) személyes nyilatkozata szerint pedig – levonva a II. rendű felperes alvási és óvodában töltött idejét (napi mintegy 16-18 óra) – hétköznapi délutánonként munka után az I. rendű felperes aktívan bekapcsolódott a II. rendű felperesről való gondoskodásba, míg hétvégén hozzávetőleg megfelelő volt ez a néhaival azzal, hogy a III. és IV. rendű felperesek zömében napi 2-2,5 órát töltöttek el a II. rendű felperessel (16. sorszámú jegyzőkönyv 4. oldal).

[58] A fellebbezés hivatkozásával szemben pedig az elsőfokú ítélet nem azt állapította meg, hogy a II. rendű felperes gondozási szükséglete napi 3 óra, hanem hogy mérlegelés alapján ezen időtartamban fogadható el a néhai kieső ideje, amelyen felül jelentkezik az I. rendű felperes (akire a káresemény során elhunyt magzat megszületése esetén nagyobb szerep hárult volna) közreműködése és velük egy háztartásban élő III. és IV. rendű felperesek gondozási ideje. Az esetleges betegségek és nyári szünetek idejének pedig abból a szempontból nincs jelentősége, hogy erre vonatkozóan az I. rendű felperes nem élt követeléssel (keresetlevél 10. oldal). A fellebbezés ugyancsak alaptalanul hivatkozott a néhai által a II. rendű felperes viszonylatában is jelentkező háztartási feladatokra, minthogy e vonatkozásban (erre is kiterjedően) önálló járadékigénnyel lépett fel a perben.

[59] Az I. rendű felperes továbbá a fellebbezésben csak általánosságban hivatkozott a „tanúk nyilatkozataira”, amelyből nem állapítható meg, hogy ez alatt a felperesek fentiek szerinti nyilatkozatára, vagy kifejezetten valamely a felperesek fentiek szerint értékelt nyilatkozatát cáfoló tanúvallomásra utalt. Az ítéltábla ettől függetlenül a teljesség kedvéért rögzíti, hogy a néhai testvére, Sz. Zs. tanúvallomása szerint az I. rendű felperes sokszor vett

részt a gyermek életében, amikor pedig megjött a munkából, a II. rendű felperes vele volt (24. sorszámú jegyzőkönyv 3. és 5. oldalai); a néhai barátnője, P.-H. T. vallomása szerint amikor az I. rendű felperes hazaért, a játékidőt teljesen át tudta venni, hétvégén pedig a IV. rendű felperes is besegített (24. sorszámú jegyzőkönyv 7. oldal); a felperések szomszédja, Gy. M. Á. tanúvallomása szerint pedig alapvetően a néhai foglalkozott a II. rendű felperessel, de az I. rendű felperes is segített, amikor hazajött (24. sorszámú jegyzőkönyv 10. oldal); a felperésekkel baráti kapcsolatban lévő V. L. vallomása szerint pedig mindkét szülő és a IV. rendű felperes is foglalkozott a II. rendű felperessel, de jellemzően a néhai volt vele otthon (24. sorszámú jegyzőkönyv 11. oldal). E vallomások tehát alátámasztják az elsőfokú bíróság által mérlegelteket (azt pedig az I. rendű felperes már a keresetlevélben is előadta, hogy a II. rendű felperes gondozási szükséglete 8 éves korától az addigi fele).

[60] Az alperes pedig – részben e tanúvallomásokra, részben az I. rendű felperes nyilatkozatára hivatkozva – alaptalanul kérte a néhai kieső idejének 1,5 órára történő leszállítását. Az ugyanis hozzávetőlegesen a II. rendű felperessel hétköznapi reggel és délután való időszükségletet fedi le, és teljes mértékben figyelmen kívül hagyja a fent értékelt tanúvallomásokkal alátámasztott azon I. rendű felperesi nyilatkozatot, hogy (az I., III. és IV. rendű felperések hathatós közreműködése mellett is) a néhai vállalta a fő szerepet a II. rendű felperes gondozásában. Ehhez képest pedig – a fentiek szerint kiegészített mérlegelési szempontok mellett is, illetőleg a II. rendű felperes 8 éves koráig – a tényleges élethelyzettől elrugaszkodott az alperes napi 1,5 óra gondozási időre történő hivatkozása.

[61] A fellebbezésekben foglaltaktól eltérően ezért az elsőfokú bíróság mérlegelése megfelelt a Pp. 279. §-ának (1) bekezdésében foglaltaknak.

[62] Az I. rendű felperes fellebbezése és az alperes II. rendű felperesi marasztalását érintő fellebbezése megalapozatlan volt, míg az I. rendű felperest érintő fellebbezése részben volt megalapozott, amelynek következtében megváltozott a köztük lévő pernyertességi arány. Az elsőfokú ítéletben rögzített – fellebbezéssel e vonatkozásban nem támadott – számításhoz képest ezért az I. rendű felperes nem 10 500 000, hanem 10 000 000 Ft sérelemdíj, és a síremlék költségeként nem 1 036 000, hanem 0 Ft erejéig lett pernyertes, ezért összességében nem 15 950 130, hanem $(- 500\,000 - 1\,036\,000 =) 14\,414\,130$ Ft erejéig lett pernyertes a rá jutó 20 886 044 Ft-ból, amelynek aránya ezért nem 76%, hanem $(14\,414\,130 / 20\,886\,044 =) 69\%$. Az I. rendű felperes ezért ez arányban volt jogosult a 891 203 Ft összegű perköltségének alperesi megtérítésére, amely 614 930 Ft, szemben az alperes 1 047 750 Ft összegű perköltségének 31%-os arányban felszámítható részével: 324 802 Ft-tal. A kettő különbségként ezért az ítéltábla 290 128 Ft-ra szállította le az alperes e perköltség-kötelezettségét.

[63] Az ítéltábla mindezek alapján – a III. rendű felperest/pernyertességét érintő rendelkezések kivételével – a nem fellebbezett rendelkezéseket nem érintette, a fellebbezett rendelkezéseket részben megváltoztatta, egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta e részítélettel a Pp. 383. §-ának (2) és (4) bekezdései alapján.

[64] Az I. rendű felperes alperessel szemben előterjesztett fellebbezése megalapozatlan volt, ezért ez alapján nem számíthatott fel másodfokú perköltséget vele szemben, míg az alperes fellebbezésével szemben előterjesztett fellebbezési ellenkérelmében,

csakúgy, mint a II. rendű felperes nem a Pp. 81. §-a (2) bekezdésében foglaltaknak megfelelően számította fel a másodfokú perköltségét; azt ugyanis a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet (a továbbiakban: R.) 3. §-a alapján kérték. Eltekintve attól, hogy nem a másodfokú eljárásra hatályos, a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi és kamarai jogtanácsosi költségről szóló 17/2024. (XII. 9.) IM rendeletre hivatkoztak, a perköltség felszámítása azért nem felelt meg a Pp. 81. §-ának (2) bekezdésében foglaltaknak, mivel annak második mondata szerint a bíróság által az eljárást befejező határozatban meghatározható költség az annak összegét szabályozó jogszabályi rendelkezésre utalással is felszámítható. A R. 3. §-a azonban önálló jogszabályi rendelkezésekként többféle perköltségszámítási módot is szabályoz, amelynek konkrét megjelölése hiányában az ítéltábla nem állapíthatott meg másodfokú perköltséget sem az I. rendű, sem a II. rendű felperes javára.

[65] Az alperes a fellebbezésében – a R. vonatkozó jogszabályi rendelkezéseinek [3. §-ának (2) és (5), valamint 4/A. §-ának (1) bekezdései] feltüntetésével – 381 000 Ft másodfokú perköltséget számított fel. Mivel azonban a fellebbezése (500 000 + 1 036 000 Ft =) 1 536 000 Ft erejéig volt megalapozott és kizárólag az I. rendű felperes viszonylatában, az ítéltábla az általa megjelölt jogszabályhelyek alapján (2,5% + áfa) 48 768 Ft másodfokú perköltség megfizetésére kötelezte az I. rendű felperest a Pp. 83. §-ának (2) bekezdése alapján. Emellett pedig ugyan az alperes teljes egészében pernyertes lett az I. rendű felperes fellebbezését illetően, és a fellebbezési ellenkérelmében kérte az I. rendű felperes másodfokú perköltségben való marasztalását, mivel a kérelme pusztán ezt tartalmazta, e perköltség felszámítása semmiben nem tett eleget a Pp. 81. §-ának (2) bekezdésben foglaltaknak, ezért az ítéltábla mellőzte az alperes e perköltségének megítélését.

[66] Az ítéltábla továbbá a Pp. 102. §-ának (1) bekezdése alapján kötelezte a feleket a per tárgyi költségfeljegyzési joga folytán feljegyzett fellebbezési illeték viselésére. Az I. rendű felperes a saját fellebbezésének [(292 500 – 136 875) x 12 =] 1 867 500 Ft és az alperes fellebbezésének 1 536 000 Ft pertárgyértéke, összesen 3 403 500 Ft vonatkozásában lett pervesztes, amely alapján 272 280 Ft fellebbezési illeték terheli. Az alperes a saját fellebbezéséből 1 500 000 Ft II. rendű felperesi sérelemdíj, (68 438 x 12 =) 821 256 Ft háztartási kisegítés járadéka és (136 875 x 12 =) 1 642 500 Ft gyermekgondozás járadéka, összesen 3 963 756 Ft viszonylatában lett pervesztes a másodfokú eljárásban, ezért 317 100 Ft fellebbezési illeték fizetésének kötelezettsége terheli. A mindezek megfizetésére vonatkozó rendelkezés az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 78. §-ának (4) bekezdésén, valamint a polgári és közigazgatási bírósági eljárás során meg nem fizetett illeték és állam által előlegezett költség megfizetéséről szóló 30/2017. (XII. 27.) IM rendelet 3. §-ának (2) és (2a) bekezdéseinek alapulnak.

Debrecen, 2026. február 24.

Dr. Bakó Pál s.k. a tanács elnöke, Dr. Árok Krisztián s.k. előadó bíró, Dr. Gárdosi Judit s.k. bíró